

EDUSKUNNAN VASTAUS 213/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi hukkakauran torjunnasta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi hukkakauran torjunnasta (HE 50/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiaa mietinnön (MmVM 17/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää hukkakauran torjunnan tehostamiseksi, että valtion talousarvioesityksessä osoitetaan vuosittain riittävät varat niin hukkakauran valvontatoimenpiteisiin kuin hukkakauran torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen ja että hukkakauran torjunnassa valitsevasta tilanteesta maassamme toimitetaan vuosittain selvitys eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

hukkakauran torjunnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tarkoituksena on ylläpitää korkealaatuista kasvintuotantoa edistämällä hukkakauran torjuntaa.

2 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee toimenpiteitä, joilla torjutaan hukkakauraa ja estetään sen leviäminen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *hukkakauralla* Avena fatuan, Avena ludovicinan ja Avena sterilisin siementä tai kasviyksilöä tai sen osaa;
- 2) *alueella* peltoa tai muuta maa-aluetta taikka niiden läheisyydessä sijaitsevia ojia, ojien pientareita sekä tilan talouskeskukseen kuuluvia alueita;
- 3) *markkinoinnilla* kasvustoista saadun sadon myymistä tai muuta luovuttamista korvausta vastaan, varastoimista myyntitarkoituksessa, myyntiin tarjoamista, toimittamista vastikkeetta kaupallisessa hyödyntämistarkoituksessa sekä

sadon asettamista saataville maksua vastaan tai ilmaiseksi Euroopan unionin markkinoilla unionin alueella tapahtuvaa jakelua tai käyttöä varten;

4) *maahantuonnilla* kasvustoista saadun sadon tuontia muista kuin Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltioista;

5) *maastaviennillä* kylvösiemenen vientiä muihin kuin Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltioihin;

6) *elinkeinonharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tuottaa, markkinoi, maahantuo tai maastavie kasvintuotannosta saatavia tuotteita ja tavaroita;

7) *haltijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka hallinnassa alue on.

2 luku

Toiminnan harjoittaminen

4 §

Torjuntavelvollisuus

Viljelmän tai sen läheisyydessä sijaitsevien alueiden haltijoiden on huolehdittava sellaisten toimenpiteiden suorittamisesta, joilla estetään hukkakauran esiintyminen ja leviäminen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset hukkakauran torjunnasta ja leviämisen estämisestä viljelmillä ja niiden läheisyydessä sijaitsevilla alueilla.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jokaisen, joka tietää tai epäilee, että hänen hallitsemallaan alueella on hukkakauraesiintymä, josta ei ole aikaisemmin tehty ilmoitusta valvontaviranomaiselle, on ilmoitettava esiintymästä viipymättä alueen sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (*maaseutuelinkeinoviranomainen*).

Viranomaisen tai valtuutetun tarkastajan, joka alueella suoritettavan muun tarkastuksen tai toimenpiteen yhteydessä havaitsee alueella huk-

kakauraa, on ilmoitettava hukkakauran esiintymisestä alueen sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Saatuaan 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muulla tavoin tiedon hukkakauran mahdollisesta esiintymisestä maaseutuelinkeinoviranomaisen on viipymättä suoritettava alueella katselmus. Jos alueella katselmuksen perusteella todetaan hukkakauraesiintymä, maaseutuelinkeinoviranomaisen on viipymättä annettava aluetta koskeva hukkakauran torjuntaohje. Jos alueen haltija ei noudata torjuntaohjetta tai alue on pahoin hukkakauran saastuttama, maaseutuelinkeinoviranomaisen on tehtävä alueelle torjuntasuunnitelma.

Katselmuksen suorittaja voi katselmuksen yhteydessä päättää kuluvan kasvukauden aikana suoritettavista toimenpiteistä hukkakauran torjumiseksi, jos on olemassa välitön vaara hukkakauran leviämisestä kasvukauden aikana. Kuluvan kasvukauden aikana suoritettavia toimenpiteitä koskeva päätös on saatettava viivytyksettä maaseutuelinkeinoviranomaisen ratkaistavaksi. Päätös raukeaa, jos maaseutuelinkeinoviranomainen ei ole ratkaissut kuluva kasvukautta koskevia toimenpiteitä väliaikaisella torjuntasuunnitelmalla kahden viikon kuluessa päätöksen antamisesta. Väliaikainen torjuntasuunnitelma on kumottava samalla, kun alueelle tehdään 1 momentissa tarkoitettu torjuntasuunnitelma.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee siirtää torjuntasuunnitelman tekeminen työvoima- ja elinkeinokeskukselle (*TE-keskus*), jos siihen on erityistä syytä tai jos alue, jolla hukkakaura esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset katselmuksen suorittamisesta, torjuntasuunnitelman ja väliaikaisen torjuntasuunnitelman sisällöstä ja torjuntasuunnitelman tekemisen siirtämisestä.

7 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Jos alue, jolla esiintyy hukkakauraa, kaupan tai muun sopimuksen perusteella luovutetaan toiselle, luovuttaja ja haltija on ennen sopimuksen tekemistä velvollinen antamaan hukkakauran esiintymisestä tiedon toiselle sopijapuolelle.

Maaseutuelinkeinoviranomainen tai muu 10 §:ssä tarkoitettu viranomainen on velvollinen pyynnöstä antamaan tietoja hukkakauran esiintymisestä alueen kaupan tai muun sopimuksen perusteella tapahtuvan luovutuksen yhteydessä.

8 §

Hukkakauran saastuttamia tuotteita ja tavaroita sekä alueita koskevat rajoitukset ja velvollisuudet

Alueelta, jolla on todettu hukkakaurayksilöitä, peräisin olevaa viljaa, siemeniä, heinää, kasvijätettä, akanoita, viljan ja siemenien puhdistus- ja lajittelujätteitä, kotieläinten lantaa, maainesta ja maanparannusaineita ei saa kuljettaa, säilyttää tai käsitellä siten, että siitä voi aiheutua hukkakauran leviämisen vaaraa.

Edellä 1 momentissa lueteltuja tuotteita tai tavaroita, jotka on tuotu maahan ja joissa on todettu esiintyvän hukkakauraa, ei saa markkinoida eikä luovuttaa sellaiseen käyttöön, johon liittyy hukkakauran leviämisen vaara. Myöskään koristetarkoituksiin käytettävää tuotetta tai tavaraa, joka sisältää hukkakauraa, ei saa markkinoida.

Alueen haltijan ja elinkeinonharjoittajan, jolla on hukkakauraa sisältävää kasvustoa tai viljan taikka siementavaran puhdistus- tai lajittelujätettä, on poltettava tai muuten hävitettävä se siten, ettei hukkakauran leviämisen vaaraa aiheudu.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hukkakauran saastuttamien tuotteiden ja tavaroiden sekä alueiden käsittelystä.

3 luku

Viranomaiset

9 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

10 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Kasvintuotannon tarkastuskeskus (*tarkastuskeskus*), joka käyttää valvonnassaan apunaan TE-keskuksia ja maaseutuelinkeinoviranomaisia.

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo tarkastuskeskuksen ohella tullilaitos.

11 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 10 §:ssä säädetään, tarkastuskeskus voi käyttää apunaan tehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat tarkastuskeskuksen valvonnassa ja yhteistyössä niin TE-keskuksen kuin maaseutuelinkeinoviranomaisen kanssa. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä.

Valtuutetun tarkastajan esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintomenettelylain (598/1982) 10 §:ssä säädetään. Jos valtuutettu tarkastaja on estynyt suorittamasta tehtävänsä, tarkastuskeskus voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkastajasta säädetään.

Valtuutetun tarkastajan on tarkastusta suorittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, että elinkeinonharjoittaja voi esittää hänelle omat näkemysensä äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jos alueen haltija tai elinkeinonharjoittaja ei osaa kielilain (148/1922) mukaan käytettävää kieltä, tarkastajan on huolehdittava siitä, että tarkastus toimitetaan huolehtimalla hallintomenettelylain 22 §:n mukaisesti tarvittavasta tulkitsemisestä tai kääntämisestä.

4 luku

Valvonta ja tarkastukset

12 §

Valvontasuunnitelma

Tarkastuskeskuksen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

13 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus tarkastusta ja valvontaa varten tarkastaa peltokasviviljelyksiä sekä niiden läheisyydessä sijaitsevia viljelyksiä ja alueita, peltokasvien tuotanto- ja pakkaustiloja, varastointipaikkoja ja kuljetusvälineitä sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä peltokasveista sekä 8 §:ssä tarkoitetuista tuotteista ja tavaroista. Kotirauhan piirissä tarkastuksen voi suorittaa vain viranomainen ja tarkastus saadaan toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä näytteiden ottamisesta ja tutkimisesta sekä muusta tarkastus- ja valvontamenettelystä.

14 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisilla ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat alueen haltijalta ja elinkeinonharjoittajalta.

15 §

Hukkakaurarekisteri

Kunkin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen pitää valvontaa varten rekisteriä niistä alueista, joilla on esiintynyt hukkakauraa.

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

1) alueen haltijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;

2) alueen tilatunnus, jos sellainen on olemassa;

3) peruslohkon tai muun alueen, jolla esiintyy hukkakauraa, tunnus;

4) päivämäärät, jolloin ilmoitus hukkakauran löytymisestä on tehty ja katselmus tai katselemukset on suoritettu sekä todetun hukkakaurasaastunna aste ja torjuntasuunnitelma tai väliaikainen torjuntasuunnitelma;

5) 18—20 §:n nojalla määrätty rangaistukset ja muut toimenpiteet;

6) päivämäärä, jolloin alue on todettu vapaaksi hukkakaurasta.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen on poistettava alue rekisteristä kahden vuoden kuluttua siitä, kun maaseutuelinkeinoviranomainen on alueen haltijan pyynnöstä todennut alueen vapaaksi hukkakaurasta.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (532/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterin

pitämisestä ja alueen toteamisesta hukkakaurasta vapaaksi.

16 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun rikoksen selvittämiseksi sekä tämän lain 3 luvussa tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

17 §

Palkkiot ja kulujen korvaukset

Tarkastuskeskuksen valtuuttamille tarkastajille voidaan suorittaa tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja niiden perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö.

18 §

Kustannusten korvaaminen

Jos tässä laissa säädetystä hukkakauran torjunnasta johtuvien kustannusten katsotaan huomattavasti heikentävän alueen haltijan taloudellista asemaa, voidaan ne hakemuksesta korvata valtion varoista osaksi tai kokonaan. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kustannusten korvaamisesta noudatettavasta menettelystä.

5 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

19 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos 8 §:ssä tarkoitettua tuotetta tai tavaraa markkinoidaan tai luovutetaan siitä huolimatta, että toimintaan liittyy hukkakauran leviämisen vaara, tarkastuskeskus voi määrätä tuotteen tai tavaran vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

20 §

Uhkasakko ja teettäminen

Viranomainen, joka on tehnyt 6 §:ssä tarkoitettua torjuntasuunnitelman tai väliaikaisen torjuntasuunnitelman taikka antanut 19 §:ssä tarkoitettua hävittämis- tai maastavientimääräyksen, voi tehostaa sen toteuttamista uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

21 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 4 §:ssä säädettyä torjuntavelvollisuutta, 5 §:n 1 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tai 8 §:ssä säädettyä rajoitusta taikka laiminlyö sanotussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden noudattamisen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *hukkakauran torjunnasta annetun lain rikkomisesta* sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Tarkastuskeskus tekee 3 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen rikko-

muksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

6 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Muutoksenhaku

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen tyytymätön asianosainen saa hakea päätökseen oikaisua siltä TE-keskukselta, jonka alueella maaseutuelinkeinoviranomainen sijaitsee, 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista. Maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

TE-keskuksen ja tarkastuskeskuksen tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätöksestä haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä

muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa säädetään.

23 §

Täytäntöönpano

Tämän lain nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

24 §

Virka-apu

Valvontaviranomaisilla on oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

25 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan hukkakauran torjunnasta 20 päivänä helmikuuta 1976 annettu laki (178/1976) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2001
